

ŽENIJNÍ ZABEZPEČENÍ MECHANISOVANÉ DIVISE ZA BOJE V HLOUBCE PŘI NÁSILNÉM PŘECHODU VODNÍ PŘEKÁŽKY Z CHODU

Plukovník Václav Fládr

Úvod

V soudobých podmínkách útočné operace, při zachování vysokého tempa postupu, přichází čím dál více do popředí otázka násilného přechodu vodních překážek z chodu za boje v hloubce nepřátelské obrany. Mechanisovaná divise, ať již v rámci střeleckého sboru nebo v sestavě frontových (armádních) rychlých skupin, bude nejčastěji provádět násilný přechod vodní překážky z chodu při rychlém prolamování mezilehlých postavení armádních a frontových obranných pásů nepřítele.

Nepřítel na těchto pásmech a postaveních volí přední okraj své obrany především přímo na řece. Jen v prostorech, které nejsou výhodné pro organizaci systému jeho palby, vzdaluje přední okraj od řeky na vzdálenost účinné palby z ručních zbraní a hluché prostory, které se vytvoří, zajišťuje minometnou palbou, zamořuje je bojovými radioaktivními a otravnými látkami. Ženíjní vojsko nepřítele ničí mosty a místní přepravní prostředky, rozrušuje brody, zamořuje břehy i vodu bojovými radioaktivními a otravnými látkami, zřizuje zátarasy pod vodou, na březích a před předním okrajem obrany. Po proudu pouští plovoucí miny a jiné předměty s výbušnými, po případě otravnými látkami, které mají rušit a ničit přepravy útočníka. Použití bojových biologických prostředků nepřítelem na řece bude výjimkou, protože by se nákaza mohla rychle rozšířit i u nepřítele, který je poměrně blízko vlastních vojsk.

Ve svém článku se omezím jen na zvláštnosti ženíjního zabezpečení násilného přechodu z chodu, které vyplývají ze současných nových názorů na organizaci a provádění násilných přechodů řek z chodu. Rozeberu tyto otázky:

- organizaci ženíjního zabezpečení násilného přechodu mechanisované divise z chodu,
- organizaci pořádkové služby při násilném přechodu mechanisované divise z chodu,
- ochranu přepravišť pro účinkům zbraní hromadného ničení nepřítele,
- potřebu ženíjních sil a přepravních prostředků pro mechanisovanou divisi.

V jednotlivých statích se zmíním též o způsobu provedení násilného přechodu mechanisované divise z chodu.

1. Organizace ženíjního zabezpečení násilného přechodu mechanisované divise z chodu

Soudobé vysoké tempo postupu s využíváním zbraní hromadného ničení, hlavně atomových zbraní, vyžaduje, aby násilný přechod mechanisované divise z chodu, ať již v taktické nebo operační hloubce obrany

nepřítele, byl připravován již současně s průlomem hlavního pásma obrany nepřítele. Je přirozené, že tato příprava, hlavně pokud jde o operační hloubku, bude prováděna podle map, popisů řek a údajů hydrometeorologické služby, agenturních zpráv a zpráv hloubkového průzkumu. Při příchodu k řece musí být upřesněna podle detailního průzkumu.

Příprava násilného přechodu po ženíjní stránce znamená provést potřebné výpočty ženíjních sil, přepravních prostředků, kapacitu jednotlivých koloběhů a celkové trvání přepravy, vybudování přepravišť, organizační pořádkové služby se zabezpečením přístupů k řece a naplánovat úpravu úseku přepravy vzhledem na ochranu vojsk a bojové techniky před účinky nepřátelských zbraní hromadného ničení. Je přirozené, že všechna tato opatření je nutno plánovat na základě rozhodnutí velitele mechanisované divise.

Podle tohoto rozhodnutí a podle provedených výpočtů, podle zámyslu použití ženíjních sil a prostředků zpracuje ženíjní náčelník grafický plán ženíjního zabezpečení na mapu. Tento plán je obdobný jako pro pochod a útočný boj s tím, že se doplní ještě jednotlivými přepravišti na řece. V tabulce je třeba uvést druh přepraviště, jeho kapacitu (použité přepravní prostředky), ženíjní síly potřebné k zřízení a k obsluze přepraviště, opatření k protiatomové ochraně přepraviště a dobu pohotovosti k přepravě. Rovněž je třeba uvést v nejnutnější míře organizační ženíjní pořádkové služby.

Nejtěžším problémem při plánování násilného přechodu z chodu je určit úsek přepravy a jednotlivá přepraviště mechanisované divise ještě v době příprav k průlomu. Tento úsek se může během boje v hloubce nepřátelské obrany změnit podle vývoje boje. Proto je nutné úsek přepravy předvídat, ale plánování provést pružně se zřetelem na možný manévr.

Po rozhodnutí velitele mechanisované divise pro násilný přechod z chodu sestavuje štáb divise za účasti ženíjního náčelníka grafikon přepravy v souladu s provedenými propočty přepravy vojsk. Stupeň podrobnosti zpracování grafikonu přepravy závisí na úplnosti zpráv o situaci a na čase, který je pro jeho sestavení k dispozici. Bude výhodné nečekat se zpracováním grafikonu přepravy až po příchodu vojsk k řece nebo za postupu k řece. Grafikon přepravy je možno a nutno zpracovat již v době příprav k průlomu a pak bude mít grafikon tyto zvláštnosti: — jednotlivá přepraviště nebudou předem upřesněna v terénu; — trvání přepravy bude stanoveno jen pro přepravu jednotlivých sledů, t. j. předem určeného odřadu a útvarů hlavních sil.

Každé upřesnění rozhodnutí velitele mechanisované divise během boje v taktické nebo operační hloubce musí se ihned projevit ve zpracovaném grafikonu přepravy.

Možný vzor grafikonu přepravy při násilném přechodu mechanisované divise z chodu je uveden ve příloze 1.

Z grafikonu vyplývá, že ženíjní síly a přepravní prostředky jsou již předem určeny pro jednotlivé přepravy a sledy a budou podle uvedeného způsobu použití zařazeny do pochodových proudů. Je předvídan i manévr sil a přepravních prostředků. Rovněž je určen čas na přepravu jednotlivých útvarů mechanisované divise na jednotlivých přepraviš-

tích. Nejsou podrobně určeny úseky přepravy a jednotlivá přepraviště. Ty se jen na daném směru v určitých prostorech předvídají. Během postupu k řece se upřesňují a grafikon se doplňuje. Může se na příklad stát, že přepraviště číslo 1 nebude možno vzhledem k dané situaci zřídit. Pak ovšem je možné k tomuto účelu použít přepraviště číslo 3. Nebo nebude možno zřídit přepraviště číslo 7. V daném případě se zesílí přepraviště číslo 6 o 8 velkých obojživelných aut (dovolí-li to kapacita přepraviště) a obě přepraviště se sloučí. Obdobných příkladů by bylo daleko více. Chtěl jsem jen ukázat na pružnost tohoto možného vzoru grafikonu přepravy, který i přes hrubé zpracování dává dobrou představu veliteli mechanisované divise o způsobu přepravy.

Je třeba ještě zdůraznit, že sestava mechanisované divise při postupu k řece nesmí být na vlastním břehu zhušťována, aby se zabránilo velkým ztrátám při atomovém úderu.

Vzhledem k použití atomových zbraní nepřítelem bude třeba dobu přepravy vojsk ještě zkrátit; co nejdříve dostat tanky a hlavní síly mechanisované divise přes řeku. Tím se zabrání možnému odpoutání vojsk nepřítele a vytvoření výhodných podmínek pro shoz atomových pum na přepraviště.

Proto bude výhodné organisovat u tankových praporů alespoň jednu rotu obojživelných tanků. Podle situace pak soustředit větší množství velkých obojživelných aut na směr hlavního úderu a na zbývajících plavidlových přepravištích využívat loděk s motorvesly. K vedení ženijního průzkumu řeky se vysílají ženijní průzkumné hlídky v složení průzkumných odřadů nebo samostatných průzkumných hlídek. Kromě toho je třeba pamatovat na vysílání samostatných ženijních průzkumných hlídek, které vysílají jak ženijní náčelníci útvarů, tak i ženijní náčelník mechanisované divise. Tato skutečnost je velmi často opomíjena, ačkoli má velkou důležitost ve správném posouzení úseku přepravy mechanisované divise a zároveň i s hlediska maskování přechodu. Na místa, kde nebude proveden přechod a která jsou výhodná pro přechod, je nutno vyslat klamný ženijní průzkum přepraviště.

Způsob provedení ženijního průzkumu závisí na čase, který je k dispozici k provedení průzkumu. Tak na příklad při rozvíjení útočného boje po průlomu hlavního pásma obrany nepřítele určuje se na provádění ženijního průzkumu řeky před pásmem sborových záloh nepřítele průměrně 30 až 60 minut. Z toho je zřejmo, že ženijní průzkum řeky je možno za těchto podmínek provést hlavně obhlídkou. Ženijní průzkumná hlídka v síle od jednoho družstva může prozkoumat jeden praporeční úsek násilného přechodu nebo jedno přívozové přepraviště. Při ženijním průzkumu za pronásledování v operační hloubce obrany nepřítele může dosáhnout vzdálenost průzkumných odřadů až 30 km a vzdálenost motorisovaných ženijních hlídek až 20 km od čela hlavních sil divise. V tomto případě budou mít hlídky na průzkum a předložení zpráv do 3 hodin času. Samostatná motorisovaná ženijní hlídka v síle čtyř může prozkoumat jeden plukovní úsek přepravy, dvě přívozová nebo mostová přepraviště. Průzkumným jednotkám se přidělují přepravní prostředky, hlavně malá obojživelná auta, kterých má mechanisovaná divise celkem 6. Ta stačí na vybavení organické průzkumné ženijní čtyř. Mecha-

nisovaná divise potřebuje být zesílena ještě jednou ženijní průzkumnou četou s dalšími 6 malými obojživelnými auty.

Po zpracování grafikonu přepravy a organizaci ženijního průzkumu vydává ženijní náčelník mechanisované divise bojová nařízení velitelům útvarů ženijního vojska. Tato bojová nařízení je třeba vydávat ústně přímo z grafického plánu ženijního zabezpečení a z grafikonu přepravy. Velitelé ženijních útvarů si zakreslují potřebné údaje do své mapy a ženijní náčelník mechanisované divise vysvětlí na místě případné nejasnosti a odpoví na dotazy. Ženíjní náčelník mechanisované divise a jeho pomocník navštíví velitele ženijních útvarů na jejich velitelských stanovištích. Při nedostatku času, hlavně již během doby, kdy došlo ke změnám je nutno předávat nařízení krátkou formou radiem.

Dále zpracovává ženijní náčelník mechanisované divise bojové nařízení vojskům pro ženijní zabezpečení útočného boje s násilným přechodem z chodu a předkládá je k podpisu veliteli nebo náčelníkovi štábu divise. Mám za to, že nebude vždy nutné toto bojové nařízení vydávat samostatně, nýbrž naopak, že bude účelné doplnit bojové nařízení pro násilný přechod z chodu divise, tak jak je uvádí předpis Oper-II-2 na str. 63, po stránce ženijního zabezpečení. Šlo by hlavně o opatření k přípravě cest a pomocných cest, o úkoly spojené s úpravou výchozího prostoru k násilnému přechodu. Úkoly útvarů na protilehlém břehu by se doplnily otázkami průchodu vojsk zátarasů a činností pohyblivého odřadu zatarasovacího. Ostatní hlavní otázky ženijního zabezpečení násilného přechodu z chodu jsou v daném nařízení řešeny. Je přirozené, že i toto bojové nařízení bude podle potřeby upřesňováno během boje. Tento způsob by ušetřil čas a zmenšil počet vydávaných dokumentů.

Ještě jednu důležitou otázku musí ženijní náčelník vyřešit v době přípravě. V souhlase s rozhodnutím velitele mechanisované divise musí vyčlenit záložní přepravní prostředky, dohodovit s náčelníkem operačního oddělení divise jejich začlenění do pochodového proudu a určit jim místo soustředění ve výchozím položení před násilným přechodem. V této otázce dochází často k mylnému výkladu předpisu Žen-I-5, článku 113, který stanoví, že »záloha mostových souprav pro stavbu mostů a sestavení soulodí musí být až 50 procent...« Stává se totiž to, že si velitel divise vyčlení 50procentní zálohu, velitel sboru a armády rovněž, a to již i se zálohou podřízeného svazku. Návod k tomuto postupu dává v určitém směru již zastaralý předpis Žen-I-2. Násilný přechod přes vodní překážky, článek 38. Tím se dochází k tomu, že je daleko více přepravních prostředků v záloze než vestavených. Na příklad armáda má vestavené 4 střední mostové soupravy (SMS). Záloha velitelů divisi prvního sledu činí 2 SMS. Záloha velitelů sborů 3 SMS a velitele armády 4 SMS. Z toho je vidět chybnost ve výkladu předpisu. Záloha 50% se vztahuje podle mého názoru jen na toho, kdo most, soulodí postavil. V žádném našem předpise není uvedena záloha plavidlových přepravních prostředků. Předpis Žen-I-2, článek 38, str. 21 dokonce říká, že se záloha plavidlových přepravních prostředků nevyčleňuje. Tento názor byl správný při používání výpomocných plavidlových prostředků i výsadko-

vých loděk. V soudobém boji při používání hlavně obojživelných aut mám za to, že je třeba, aby velitel mechanisované divise vyčlenil zálohu obojživelných aut v síle jednoho plavidlového přepraviště praporu. To mu zabezpečí rychlé zřízení nového plavidlového přepraviště nebo rychlé nahrazení poškozených obojživelných aut.

Umisťovat zálohy přepravních prostředků je třeba tak, aby atomovým úderem na přepraviště nebylo jedním zásahem vyraženo na příklad mostové přepraviště i zálohy.

Kromě zálohy přepravních prostředků, které vyčleňuje velitel mechanisované divise, je nutno počítat se zálohou i u přívozových a mostových přepravišť v hodnotě 10 až 20%. Na plavidlových přepravištích se zálohy přepravních prostředků nevyčleňují.

Dotkl jsem se jen hlavních otázek organizace ženijního zabezpečení násilného přechodu řeky mechanisovanou divisí z chodu. Otázky jsou řešeny s důrazem na provedení většiny příprav ještě v době přípravné před průlomem hlavního pásma nepřátelské obrany. Je přirozené, že i za těchto podmínek musí ženijní náčelník mechanisované divise učinit všechna tato opatření v nejkratších lhůtách a v takovém sledu, aby útvary ženijního vojska a přepravní prostředky zaujaly včas místa v pochodových proudech mechanisované divise a bez prodloužení zabezpečily násilný přechod z chodu po dosažení řeky vojsky.

Nelze vyloučit případ, kdy bude mechanisovaná divisi dán úkol až během boje, hlavně v operační hloubce. Pak bude organizace ženijního zabezpečení násilného přechodu řeky z chodu obdobná, avšak ve značně zkrácených lhůtách. V mnoha případech bude grafikon přepravy zpracováván až na řece a jen v hrubých rysech. Podrobné a správné jeho splnění bude pak hlavně záviset na hlavních orgánech pořádkové služby a na důstojnících štábu, kteří budou vysláni do jednotlivých kontrolních propouštěcích míst k přepravě. V každém případě je nutno zhodnotit řeku jako překážku ještě předem před příchodem k řece a připravit si výpočty pro násilný přechod z chodu v různých variantách.

Ženijní náčelník mechanisované divise při příchodu k řece musí být v předstředku odřadu divise a na místě řídit ženijní zabezpečení násilného přechodu řeky z chodu v souladu s rozhodnutím velitele divise. Rychle a iniciativně se rozhodovat a úspěšně provádět manévry přepravními prostředky napřed ze své zálohy a pak přímo z přepravních prostředků na řece.

Velitel mechanisované divise musí věnovat zvláštní pozornost otázkám rychlosti, plynulosti a přesnosti provedení násilného přechodu z chodu. Bude proto výhodné, za zvláště dobrých podmínek přepravy, i zkracovat vzdálenost mezi předstředkem odřadem a hlavními silami mechanisované divise. Do poslední chvíle musí klamat nepřítele o úseku řeky, kde bude přechod z chodu uskutečněn, ať již klamným ženijním průzkumem, změnou směru pochodu nebo volbou méně výhodných přepravišť s hlediska terénu atp. Všemi těmito opatřeními zvyšuje pak velitel mechanisované divise protitankovou ochranu svých vojsk.

Provádí-li se násilný přechod mechanisované divise z chodu v noci, je třeba při organizaci ženijního zabezpečení položit zvláštní důraz na vytyčení cest a pomocných cest k přepravám, na orga-

nisací pořádkové služby, na vybavení obojživelných aut a soulodí prostředky k vidění v noci. Materiál mostových souprav upravit tak, aby jednotlivé spoje prvků mostů bylo dobře vidět (bílé nátěry), drobný materiál uložit v krabicích a bednách a hluk při vlastní stavbě omezit na nejmenší míru a maskovat jej palbou. Při širších řekách, anebo je-li přední okraj nepřátelské obrany dále od břehu, možno soulodí a prvky mostů sestavit ještě před časem Č a spojování mostu začít současně s přepravou. Světlometů, osvětlovacích pum, granátů a raket použít až po obsazení nepřátelského břehu. Úloha ženijního průzkumu řeky v noci bude mnohem obtížnější než ve dne. Bude výhodné získat alespoň část zpráv o řece ještě za dne. Má-li mít násilný přechod řeky z chodu v noci úspěch, musí být proveden s co největším překvapením a obsluha přepravišť musí být pro tento úkol dobře vycvičena.

2. Organizace pořádkové služby při násilném přechodu mechanisované divise z chodu

Pořádková služba při násilném přechodu řeky z chodu musí se organisovat ještě před příchodem vojsk mechanisované divise k řece.

Je třeba předem říci, že pořádková služba při násilném přechodu z chodu musí být organisována s ještě větší pečlivostí než při násilném přechodu s plánovitou přípravou. Orgány pořádkové služby budou vybaveny větší pravomocí a musí jednat se vši rozhodností a iniciativou.

Pořádková služba se organisuje

- na čáře rozvinutí asi 6 km od řeky, na které se proudy mechanisované divise rozčleňují podél fronty pro přesun do určených jim prostorů soustředění ve výchozím položení před násilným přechodem;
- v prostorech, které zaujímají jednotky, útvary a bojová technika ve výchozím položení před násilným přechodem a na přístupech k přepravám; tuto pořádkovou službu organisuje náčelník štábu mechanisované divise z regulačních orgánů divise; podle potřeby jsou zesilovány zvlášť pro tuto službu vycvičeným mužstvem;
- na jednotlivých přepravištích a v úsecích násilného přechodu podle nařízení správců přepravišť.

Povinnosti správce přepravy jsou rozebrány v předpisu Žen-I-2, čl. 125.

Kromě uvedených úkolů je třeba zdůraznit, že správcové přepravišť jsou odpovědní za organisování protiatomové ochrany na svých přepravištích. O těchto opatřeních pojednává stať 3. »Ochrana přepravišť proti účinkům zbraní hromadného ničení«.

Pro včasný a plynulý příchod vojsk k řece a jejich přepravu přes řeku se určují s hlediska pořádkové služby

- prostory soustředění vojsk ve výchozím položení před násilným přechodem,
- kontrolní propouštěcí místa útvarů a jednotek k přepravištím,
- výchozí čára,
- čára odplutí,
- čára přistání.

Tato místa a čáry se určují v potřebném rozsahu již pro přepravu předsunutého odřadu mechanisované divise. Proto je třeba pamatovat na vybavení předsunutého odřadu silami a prostředky pro pořádkovou službu. Hlavní síly mechanisované divise využijí již zřízených kontrolních propouštěcích míst a čar výchozích, odplutí a přistání předsunutými odřady, překrývají pořádkovou službu a doplňují ji i rozšiřují vlastními silami a prostředky.

Prostory soustředění vojsk ve výchozím položení před násilným přechodem určují se k soustředění jednotek prvního přepravního sledu a k rozmístění vojsk a bojové techniky, čekajících na propuštění k přepravištím. (Předpis Žen-I-2 nezná tento název, a proto jej stručně rozeberu.) Tanky a samohybná děla pro přímou střelbu, které zaujaly výchozí a palebná postavení přímo na břehu řeky, přivolávají se na přepravu přímo a neprocházejí prostory soustředění. Velitelé těchto jednotek musí mít přímé spojení s náčelníkem kontrolního propouštěcího místa u přepravy, na které budou připravovány (radio, telefon, spojky), a na jeho rozkaz se přesunou na přepravu.

Při příchodu předsunutého odřadu mechanisované divise k řece zaujmou tanky a samohybná děla pro přímou střelbu svá palebná postavení na břehu. Ženíjní jednotky připraví přepraviště. První koloběh prvního přepravního sledu předsunutého odřadu nasedne na obojživelná auta a projde kontrolním propouštěcím místem přímo na přepraviště. Zbytek přepravního sledu je soustředěn v prostorech soustředění a bude odeslán na přepravu podle grafikonu přepravy. Po příchodu hlavních sil mechanisované divise k řece rozmísťují se tyto síly postupně tak, jak přicházejí, v prostorech soustředění a využívají již zřízených prostorů soustředění předsunutého odřadu. Nedostávající se prostory soustředění nově zřídí.

Vzdálenost prostorů soustředění od řeky se určuje podle trvání jednoho koloběhu na přepravišti plavidlovém a přívozovém, podle potřebné doby k přechodu pochodového proudu na mostovém přepravišti a na rychlosti přesunu vojsk z prostorů soustředění k přepravištím. V otevřeném terénu bez přirozených masek budou se prostory soustředění umisťovat ve větší vzdálenosti od řeky. V tomto případě bude nutno určovat mezilehlé regulační čáry a bude se organisovat postupný příchod přepravních sledů od jedné čáry k druhé.

Vzhledem k protiatomové ochraně vojsk v prostorech soustředění je třeba, aby přepravující se sledy prodlévaly v těchto prostorech co nejkratší dobu, aby využívaly přirozených ochranných vlastností terénu a dbaly na řádnou maskovací kázeň.

Při přechodu z chodu budou prostory soustředění mít svůj začátek u kontrolního propouštěcího místa a budou nataženy podél os postupu mechanisované divise.

Kontrolní propouštěcí místa k přepravišti se rozmísťují u východů z prostorů soustředění vojsk ve výchozím položení před násilným přechodem, na hlavních pomocných cestách nebo silnicích vedoucích k přepravištím, na skrytých přístupech k řece, po kterých postupují jednotky (útvary) k jednotlivým přepravištím. Jejich vzdálenost od řeky závisí na vzdálenosti prostorů soustředění a nesmí

zpravidla převyšovat pro plavidlová přepraviště 500 m, pro přívozová přepraviště 1,5 km, pro mostová přepraviště 2,5 km. Výjimkou je otevřený terén, nebo bude-li použito vlastních atomových pum v boji za získání předmostí na řece. Všechny ostatní cesty a přístupy k přepravištím se uzavírají pro pohyb tak, aby byla vyloučena možnost přístupu k řece mimo kontrolní propouštěcí místa. Náčelníky kontrolních propouštěcích míst určují náčelníci štábu divise (pluků). Náčelníci kontrolních propouštěcích míst mají u sebe prvního pomocníka správce přepravy, spojaře s radiem a podle situace představitele štábu pluků nebo divise. Kontrolují včasnost příchodu jednotek a útvarů do prostoru soustředění, upřesňují na místě pořadí jejich přepravy v soulase s grafikonem přepravy a s dodatečnými rozkazy velitele útvaru (divise). Podle situace, byl-li grafikon přepravy narušen nebo jen povšechně zpracován, rozdělují s představitelem štábu pluků (divise) jednotky na přepravní sledy a v přepravních sledech na jednotlivé přepravní prostředky. Přitom je třeba dbát té zásady, aby na přepraviště byly propouštěny jednotlivé organické bojeschopné celky a aby jednotky nebyly promíchány. Náčelníci kontrolních propouštěcích míst organisují včasny příchod jednotek k přepravám na řece. Propouštění následujících sledů na přepraviště organisují tak, aby se zabránilo shluku vojsk na přepravách a současně aby nedošlo k čekání přepravních prostředků na příchod vojsk. Jsou odpovědní za protiatomovou ochranu orgánů kontrolního propouštěcího místa. Vzhledem k nedostatku času nebude možno zřizovat protiatomový úkryt pro tyto orgány. Bude tedy nutné vybavit je obrněným vozidlem, které se umístí ve vhodném terénním skrytu. Náležitou pozornost musí věnovat maskování kontrolního propouštěcího místa.

Výchozí čára se určuje na plavidlových i přívozových přepravištích pro regulaci včasného a organisovaného příchodu následujících přepravních sledů k místům jejich nakládání na plavidla a soulodí. Volí se tak, aby čas potřebný k příchodu dalších koloběhů z výchozí čáry k čáře odplutí nepřevyšoval čas potřebný k návratu přepravních prostředků z protilehlého břehu k výchozímu břehu. Pro přepraviště mostová, brodová a přepraviště po ledě se výchozí čára neurčuje.

Pojem čáry odplutí a přistání je podrobně rozebrán v předpise Žen-I-2.

Pro výkon pořádkové služby se určuje mužstvo od ženijního vojska a od přepravujících se vojsk.

Ženíjní vojsko určuje:

- Prvního pomocníka správce přepravy, který je v kontrolním propouštěcím místě a je zástupcem náčelníka kontrolního propouštěcího místa po technické stránce. Organisuje příjezd obojživelných aut nebo samohybných plavidlových prostředků s výsadkem z prostorů soustředění k řece. Podle nařízení správce přepraviště odesílá po kontrole a k případné instrukci následující přepravní sledy na výchozí čáru plavidlových a přívozových přepravišť nebo k mostům, brodům a přepravištím po ledě. K dispozici má řadu strážných pořádkové služby určených od mechanisovaných a tankových jednotek, spojaře s technickými pojítky, hlavně radiovými stanicemi a pěší spojky

- k správci přepraviště. Strážní pořádkové služby jsou umístěny na cestách k přepravě na dohled. Provádějí regulaci pohybu k přepravě, dbají na dodržování pravidel o maskování a předávají signály a nařízení mezi správcem přepravy a jeho prvním pomocníkem.
- Druhého pomocníka správce přepraviště, který je na výchozím břehu přímo u přepravy. Dbá na včasné přivolání následujících koloběhů na výchozí čáru, organizuje jejich nalodění na plavidla a soulodí nebo stanoví pořad vjezdu na most, brod nebo led. Řídí činnost záchranné skupiny a vede přehled o přepravených jednotkách a bojové technice. Podléhá mu pořádková služba na průchodech v zátarasech přímo na výchozím břehu, mužstvo určené k zakotvování na přístavních můstcích, průvodci, náčelníci plavidel a převážecích soulodí v době naložení přepravních sledů. Na mostových přepravištích se místo druhého pomocníka určuje dozorcí mostu.
 - Třetího pomocníka správce přepraviště, který je na odlehlém břehu. Řídí vyložení přepravních sledů, organizuje propouštění vojsk průchody v zátarasech na odlehlém břehu, zabezpečuje rychlý návrat vyložených přepravních prostředků, řídí přestavbu přístavních můstků při změnách výšky vodní hladiny. Na mostě může povolit pohyb v opačném směru jen se svolením správce přepraviště. Podléhá mu pořádková služba v průchodech zátarasů na odlehlém břehu, mužstvo určené k zakotvování na přístavních můstcích, náčelníci plavidel a soulodí v době vyložení přepravních sledů.
 - Ženíjního pozorovatele nepřítelů a řeky, který je zpravidla na pozorovatelně správce přepraviště.
 - Záchranné skupiny. O organizaci záchranné služby pojednává v dostatečné míře předpis Žen-I-2 na str. 86 až 88.
 - U mostových přepravišť se staví dozorcí mostu, mostní stráž, mostní hotovost, dozorcí jednotka a dozorcí směru. Jejich hlavním úkolem je zabezpečit plynulost přepravy po mostě, udržet pořádek na mostě, odstraňovat poškození mostu a rozbírat podle potřeby most.

Síla ženijních jednotek pro pořádkovou službu je pro plavidlové přepraviště na obojživelných autech, pro přívozové 40tunové přepraviště a mostové přepraviště po jednom ženijním družstvu. Tato síla stačí jen na období zřízení přeprav. Od zahájení násilného přechodu je nezbytné zesílit pořádkovou službu z počtu jednotek uvolněných po zřízení přístavních můstků, sestavení soulodí a po stavbě mostů.

Přepравující se vojska určují pro výkon pořádkové služby: dozorcí službu pro zachování pořádku na přepravě, výtečné plavce do záchranné skupiny, spojky, spojaře s technickými pojiťky a průvodce.

Počet průvodců se stanoví podle počtu plavidel nebo soulodí. Průvodci se předem seznámí s cestami přesunu přepravních sledů k místům nasednutí na přepravní prostředky. Místa nasednutí se volí pro plavidlovou přepravu (nasednutí do obojživelných aut) podle terénu, a to buď v prostoru kontrolních propouštěcích míst nebo ve výchozím prostoru několik desítek metrů od břehu a po soulodí přímo na vodě.

V prostoru kontrolních propouštěcích míst nasedají do obojživelných aut první koloběhy. Ostatní koloběhy pak zpravidla v prostoru vlastního břehu řeky. Jen když je terén zvláště výhodný a kontrolní propouštěcí

místo je blíže k řece, mohou nasedat v tomto prostoru i ostatní koloběhy. Při normálních vzdálenostech kontrolních propouštěcích míst kolem 500 m od řeky by to znamenalo prodloužení jednoho koloběhu zhruba o 6 minut. Přeprava pluku prvního sledu by tedy trvala asi o tři čtvrtě hodiny déle, což by nebylo výhodné.

Při použití výsadek loděk k plavidlové přepravě pak místo nasednutí je přímo na vodě. První koloběh po projití kontrolním propouštěcím místem vyzvedne cestou na přepraviště výsadekové lodky, které jsou umístěny co nejbližší u břehu a zamaskovány.

Trvá-li koloběh přepravních prostředků kratší dobu než střetnutí průvodců s přepravními sledy a jejich přivedení k přepravám, určují se dvě směny průvodců.

Při organizaci pořádkové služby násilného přechodu mechanisované divise v noci je nutno

- přiblížit kontrolní propouštěcí místa blíže k řece vzhledem k delšímu času, který budou jednotky potřebovat na přesun z prostorů soustředění na přepraviště;
- zesílit počet strážných pořádkové služby na cestách mezi kontrolními propouštěcími místy a přepravišti, vybavit je světelnými prostředky a vytyčit různobarevné přístupy na jednotlivá přepraviště;
- třetího pomocníka správce přepraviště vybavit radiem, po případě telefonním spojením a světelnými signály pro spojení se správcem přepraviště;
- ženíjního pozorovatele nepřítele a řeky vybavit přístrojem k vidění v noci;
- na čáře odplutí a přistání organisovat jasné vytyčení vjezdu a výjezdu z řeky;
- zesílit záchranné skupiny, vybavit je světelnými prostředky a přístroji k vidění v noci;
- dbát na přísnou maskovací kázeň a na neselhávající spojení.

Organisace pořádkové služby při násilném přechodu řeky mechanisovanou divisí z chodu má zvlášť veliký význam pro zabezpečení plynulé a rychlé přepravy. Rozebral jsem hlavně ty nové otázky, které se podstatně liší od dřívějšího způsobu organisace pořádkové služby.

3. Ochrana přepravišť proti účinkům zbraní hromadného ničení nepřítele

Při násilném přechodu řeky z chodu mechanisovanou divisí je třeba též pamatovat na ochranu přepravišť proti účinkům zbraní hromadného ničení nepřítele. Přitom je nutno si uvědomit, že bude velmi málo času a že zpravidla nebude vůbec čas na budování protiatomových zákopů, okopů, úkrytů a jiných ochranných opatření. Proti účinkům zbraní hromadného ničení je nutno při zřizování a udržování přepravišť především chránit přepravní prostředky, jednotky určené k zřízení a udržování přepravišť, přepravní sledy od prostorů soustředění vojsk, ve výchozím položení před násilným přechodem až do ukončení přepravy, a pojiťka.

Nejdříve budou ohrožena přepraviště zřizovaná předsunutým odřadem. Půjde o přepraviště plavidlová a přívozová. Prvním úkolem ženíjních jednotek, které budou zřizovat přepraviště, je prozkoumat je a podle

potřeby deaktivovat místa přepravišť, a to jak na vlastním, tak i na odlehklém břehu. Bude výhodné současně s ženijním průzkumem vysílat i chemický průzkum a chemické jednotky k odmořování míst zasažených otravnými látkami nebo bojovými biologickými prostředky. Obojživelná auta plavidlových přepravišť se přesunou přímo na řeku, aniž se zdrží v místech soustředění přepravních prostředků. Tím, že budou více rozčleněna, je nebezpečí jejich vyřazení menší. Totéž je třeba provést u přepravního materiálu mostových souprav pro zřízení přívozových přepravišť. Na vlastním břehu i podél přisunových cest k přepravištím je především nutno vyhledat přirozené skryty a úkryty jak pro lidi, tak i pro bojovou techniku, tato místa označit a vytyčit k nim přístupy. Má-li nepřítel vybudování a obsazení obranu přímo na řece, budují se protiatomové okopy na vlastním břehu v plném rozsahu až po zřízení přepravišť. Tu není nebezpečí, že by nepřítel použil atomových zbraní. Jejich použití by vyžadovalo, aby svými vojsky opustil odlehlý břeh řeky. Okopy se budou pro nedostatek času budovat jen v omezeném množství pro pořádkovou službu a obsluhu přepravišť. K zřizování okopů bude ve velké míře využíváno travin a automobilních zemních vrtáků BIK-9. Obsluha přepravišť musí mít v pohotovosti prostředky protichemické ochrany jednotlivce a použije jich, bude-li hrozit nebezpečí napadení zbraněmi hromadného ničení.

Při příchodu hlavních sil mechanisované divise k řece budou prováděna ochranná opatření obdobná jako u předsunutého odřadu. Zálohu přepravních prostředků je třeba umístit v přirozených úkrytech i na úkor stanovené vzdálenosti jejich míst soustředění přepravních prostředků od řeky (3 až 5 km).auta s přepravními prostředky je nutno maskovat a umisťovat je v přirozených terénních krytech (v roklinách, zářezech, na svahy atd.).

Nejvýkonnější přepraviště mechanisované divise budou beze sporu přepraviště mostová. Proto ochranná opatření divise musí být zaměřena hlavně na tato přepraviště. Vzdálenost obou mostů divise od sebe má být 3 až 5 km. Vzdálenosti sestavování jednotlivých mostových soulodí se zvýší. Mostový materiál musí být opatřen alespoň zčásti nátěrem chránícím před vznícením při vzniku požáru. Okopy se budou zřizovat obdobně, jak už bylo uvedeno.

Nepřítel bude používat na přepraviště zpravidla atomových zbraní menší ráže. Je možno očekávat, že použije atomových střel (pum) s tritiovým ekvivalentem 0,5, 1, 2, 5 až 10 tisíc tun. Proto zpravidla vzdálenost mostů 3 km od sebe dostačí. Při vzdálenosti mostů 5 km od sebe by šířky útočných pásem divisi narůstaly. Za předpokladu, že by mechanisovaná divise byla v oboustranném svazku a stavěla dva mosty (uvádí předpis Žen-I-5), činila by šířka útočného pásma divise, po př. šířka úseku přepravy 10 km. Ani tento případ nelze vyloučit a bude ho vždy použito, kdykoli podmínky boje i terénu budou vyhovující.

Vzhledem k tomu, že mostové přepraviště je nejzranitelnější, naskytá se otázka, zda by nebylo výhodné přejít z mostové přepravy na přepravu přívozovou. S hlediska protiatomové ochrany by to bylo výhodné. Při posouzení kapacity přepravy mostové a přívozové zjistíme, že mostová přeprava je daleko výkonnější. Protože je hlavním požadavkem v sou-

dobých podmínkách boje rychlá, plynulá a přesná přeprava, je nutno mostová přepraviště budovat.

Při stavbě mostů bude výhodné vyhnout se dobře pozorovaným hlavním cestám. Vždy, kdykoli to terénní podmínky dovolí, bude nutno stavět mosty na vedlejších cestách a na zřizovaných objezdech. Na hlavních cestách pak provádět klamné práce, po případě i klamnou stavbu mostů. Tím se alespoň na počáteční dobu přepravy utají mostové přepraviště.

Mosty je třeba maskovat proti nepřátelskému radiolokačnímu průzkumu, a to proti vzdušnému pozorování na řekách širších než 100 m a proti pozemnímu pozorování na řekách širších než 30 m. Nejúčinnějším prostředkem jsou koutové odrážače K 4-100 nebo T 8-60. Dávají se 100 až 120 m od sebe po obou stranách mostu do vzdálenosti 1 až 1,5 km tak, aby most nebyl přesně uprostřed, nýbrž poněkud posunut. Má-li být most skryt i před pozemním radiolokačním průzkumem, rozmístí se ještě odrážače T 8-60 po obou stranách mostu na vzdálenost 200 až 300 m při vzájemné vzdálenosti 15 až 25 m. Dále bude výhodné maskovat most vyznačením klamného mostu pomocí koutových odrážačů.

Protiatomové ochrany plavidlových a přívozových přepravišť se dosahuje hlavně utajením příprav k přepravě a rychlostí přepravy. Přívozová přepraviště volíme rovněž na vzdálenost 3 až 5 km od sebe, zpravidla jestliže to podmínky dovolí, mezi mostovými přepravišti. Plavidlovou přepravu vzhledem k počtu plavidlových přepravišť a k širše přepravního úseku mechanisované divise nelze chránit vzdálenostmi jednotlivých přepravišť. I když se vzdálenosti mezi jednotlivými plavidlovými přepravišti zvětší, nelze je zvětšovat na účinnou ochrannou vzdálenost 3 až 5 km.

Ochrana přepravních sledů v prostorech soustředění ve výchozím položení k násilnému přechodu proti účinkům nepřátelských zbraní hromadného ničení se provádí především využíváním přirozených skrytů v terénu, včasným zakopáváním jednotlivců do země, podle času i jen do mělkých okopů, správným maskováním, opatřením proti požárům a používáním prostředků protichemické ochrany jednotlivce. V žádném případě nelze na úkor potřebného času k zakopání do země zpomalit nebo oddálit přepravu na řece. Důraz je nutno položit na přesnou regulaci příchodu přepravních sledů k přepravištím a na zrychlený postup jednotek po přepravě z prostoru přepraviště na předmostí. Na cestách vedoucích na přepraviště je nutno provádět před zahájením a po celou dobu přepravy neustálý radiační a chemický průzkum, a když je to nutné, provést desaktivaci nebo odmoření zamořených úseků, po případě zřítit objízďky těchto úseků.

Vzhledem k ochranným opatřením proti účinkům zbraní hromadného ničení bude nutno v nejširší míře používat při násilném přechodu z chodu radiového spojení. Na zakopávání dlouhých telefonních linek do země nebude zpravidla čas.

K ochraně proti účinkům nepřátelských zbraní hromadného ničení patří též odstraňování následků po napadení. Jeho cílem je zabezpečit nepřetržitost přepravy pro narůstání sil na předmostí, odstranit následky způsobené lidem, přepravním prostředkům, bojové technice a ženijním zařízením.

Nepřetržitosti přepravy po napadení zbraněmi hromadného ničení nepřítelem se dosahuje hlavně obnovou přepraviště, záchranou tonoucích osob, zasazením ženijní zálohy sil a prostředků k nahrazení ztrát na přepravištích nebo k zřízení nových přepravišť. Rovněž doplněním pořádkové služby, obnovením spojení a deaktivací, odmořením a uvolněním přístupů k přepravištím. Dále pak deaktivací nebo odmořením zasažených osob, materiálu a přepravních prostředků, hlavně vozovek mostů a soulodí. K dalším opatřením k odstranění následků na přepravištích náleží hašení požárů, provedení záchranných prací v prostoru přepraviště, záchrana přepravních prostředků a materiálu, oprava málo poškozených přepravních prostředků, lan, kotvení, protiminových uzávěr a přestavba poškozených přepravišť.

Vzhledem k různorodosti plnění úkolů spojených s odstraňováním následků po napadení nepřátelskými zbraněmi hromadného ničení nebude možno vytvořit nějaký centrální plukovní nebo divisní odřad k odstranění následků. Uvedené úkoly budou plnit skupiny vyčleněné z nezasažených jednotek v úseku přepravy divise. Na př. záchranu tonoucích osob budou provádět záchranné skupiny na přepravištích, doplnění pořádkové služby provedou druhé sledy útvarů (divise), uvolňování přístupů k přepravištím ženijní jednotky, které upravovaly cesty, hašení požárů protipožární skupiny jednotek atp. Je nasnadě, že tyto úkoly je nutno předem předvídat a stanovit je jednotkám v bojových nařízeních pro přesun.

Současně s prvními sledy hlavních sil mechanisované divise je nutno na odlehlý břeh přepravit a na předmostí připravit k zřízení jedno divisní místo speciální očisty a tím ulehčit zpětné přepravě zasažených osob a techniky radioaktivními látkami a bojovými otravnými látkami. Velitel mechanisované divise musí zabezpečit dostatečnou zálohu prostředků protiatomové a protichemické ochrany podle platných norem pro útočný boj.

Závěrem k této stati je nutno říci, že ochranu proti účinkům nepřátelských zbraní hromadného ničení je nutno provést ve velmi krátkých lhůtách při využití všech přirozených ochranných vlastností terénu, při využití důsledného utajení, maskování, i proti radiolokačnímu průzkumu a pozorování nepřítele v noci. Hlavní důraz položit na rozptýlenost a tím menší zranitelnost přepravujících se sledů mechanisované divise, na ochranu obsluhy přepravišť, přepravních prostředků a na využití bojové ženijní techniky při provádění ochranných opatření. Správná a dobře organizovaná pořádková služba má velký význam pro ochranu vojsk a prostředků. Na ochranu proti účinkům nepřátelských zbraní hromadného ničení nutno pamatovat současně s organizováním násilného přechodu z chodu.

4. Potřeba ženijních sil a přepravních prostředků pro mechanisovanou divisi při násilném přechodu z chodu

Potřeba ženijních sil

K zabezpečení předsunutého odřadu mechanisované divise v síle mechanisovaného pluku je nutno počítat

— na ženijní průzkum dvě ženijní průzkumné čety, a to od divisního ženijního praporu, a jednu posilovou zpravidla od průzkumné ženijní roty ženijní brigády,	
— na odřad k zabezpečení pohybu	1 až 2 ženijní čety,
— na zesílení dělostřelecké protitankové zálohy	1 ženijní četu,
— na zabezpečení boje praporů mechanisovaného pluku	4 ženijní čety,
— na zřízení a obsluhu dvou plavidlových přepravišť	2 ženijní čety,
— na zřízení a obsluhu dvou 40t přívozových přepravišť	6 ženijních čet,
— na ženijní zálohu velitele předsunutého odřadu	1 až 2 ženijní čety,
Celkem	15 až 17 ženijních čet.

Organicky má mechanisovaný pluk 3 ženijní čety, potřebuje být zesílen minimálně 12 ženijními četami, t. j. 3 ženijními rotami a jednou rotou pontonového praporu. Kdyby předsunutý odřad zřizoval jen jedno 40t přívozové přepraviště nebo kdyby přívozové přepraviště vůbec nezřizoval a tanky předsunutého odřadu by byly upraveny pro plavidlovou přepravu (obojživelné tanky), stačily by 1 až 2 ženijní a 1 pontonová rota. Přitom je třeba si uvědomit, že ženijních sil a přepravních prostředků použitých k zabezpečení přepravy předsunutého odřadu bude využito i k přepravě hlavních sil mechanisované divise (Viz příklad na grafikonu přepravy 1. mechanisované divise.)

K zabezpečení hlavních sil mechanisované divise je třeba minimálně počítat

— na zabezpečení boje pluků prvního sledu	3 ženijní roty,
— zabezpečení boje pluku druhého sledu provést manévrem sil v hodnotě	1 ženijní rota,
— na odřad k zabezpečení pohybu divise	1 ženijní rota,
— na pohyblivý odřad zatarasovací	$\frac{2}{3}$ až 1 ženijní rota,
— na zabezpečení velení	$\frac{2}{3}$ ženijní roty,
— na zabezpečení zbývajících přepravišť mechanisované divise (podle grafikonu přepravy přepraviště čís. 1, 2 [jen část], 7, 8 a 9) — celkem	$3\frac{1}{3}$ ženijní roty,
— na ženijní zálohu (je současně částí sil k odstranění následků po napadení zbraněmi hromadného ničení)	$\frac{2}{3}$ až 1 ženijní rota,

Celkem 10 až 11 ženijních rot.

Na plnění těchto úkolů má divise k dispozici svůj organický ženijní prapor o 3 ženijních rotách. Potřebuje být zesílena pro plnění úkolů v rámci hlavních sil 7 až 8 ženijními rotami, z toho 2 rotami pontonového praporu.

Celková potřeba posilových ženijních sil k zabezpečení násilného přechodu mechanisované divise z chodu se jeví:

- pro předsunutý odřad . . . 1 až 3 ženijní roty a 1 pontonová rota,
- pro hlavní síly . . . 4 až 5 ženijních rot a 2 pontonové roty,

Celkem . . . 5 až 8 ženijních rot a 3 pontonové roty.

Mechanisovanou divisi nutno zesílit 2 ženijními prapory a 1 pontonovým praporem.

Potřeba přepravních prostředků

Pro plavidlovou přepravu bude nutno zřídit u mechanisované divise za předpokladu, že se přesunuje k řece na třech osách, celkem 4 až 5 plavidlových přepravišť. Na plavidlovém přepravišti je třeba počítat s přepravou jednoho praporu ve 2 až 3 koloběžích. Pak potřeba velkých nebo středních obojživelných aut (jedno velké i střední je o kapacitě 3 přepravních jednotek — 30 mužů) na jedno plavidlové přepraviště se jeví kolem 10 velkých nebo středních obojživelných aut. Pro svůj příklad jsem počítal pro plavidlové přepraviště celkem 39 velkých obojživelných aut. Mechanisovaná divise má organicky 15 těchto aut a potřebuje být zesílena ještě 24 velkými obojživelnými auty, t. j. dvěma četami ženijního praporu velkých obojživelných aut. Vzhledem k potřebě mít zálohu těchto prostředků bude výhodné zesílit mechanisovanou divisi jednou rotou velkých obojživelných aut. Nebude-li mechanisovaná divise zesílena potřebným počtem velkých nebo středních obojživelných aut, musí je nahradit 7 loďkami s motorvesly. Kapacita této loďky je jedna přepravní jednotka — 10 mužů. Podle počtu nedostávajících se obojživelných aut je nutno propočítat potřebu motorvesel. Loďek s motorvesly se nepoužije na hlavním úderu mechanisované divise.

Pro přívozovou přepravu je nutno počítat s dvěma přívozovými přepravišti. Nejvýhodnější bude obě tato přepraviště zřídit již pro předsunutý odřad a pak jich využít pro hlavní síly mechanisované divise. Pro každé přepraviště počítat s $\frac{1}{3}$ střední mostové soupravy, t. j. se 4 soulodími i se zálohou. Pak by bylo možno 31 tanků mechanisovaného pluku v předsunutém odřadu převézt ve 4 koloběžích, se zálohou v 5 koloběžích.

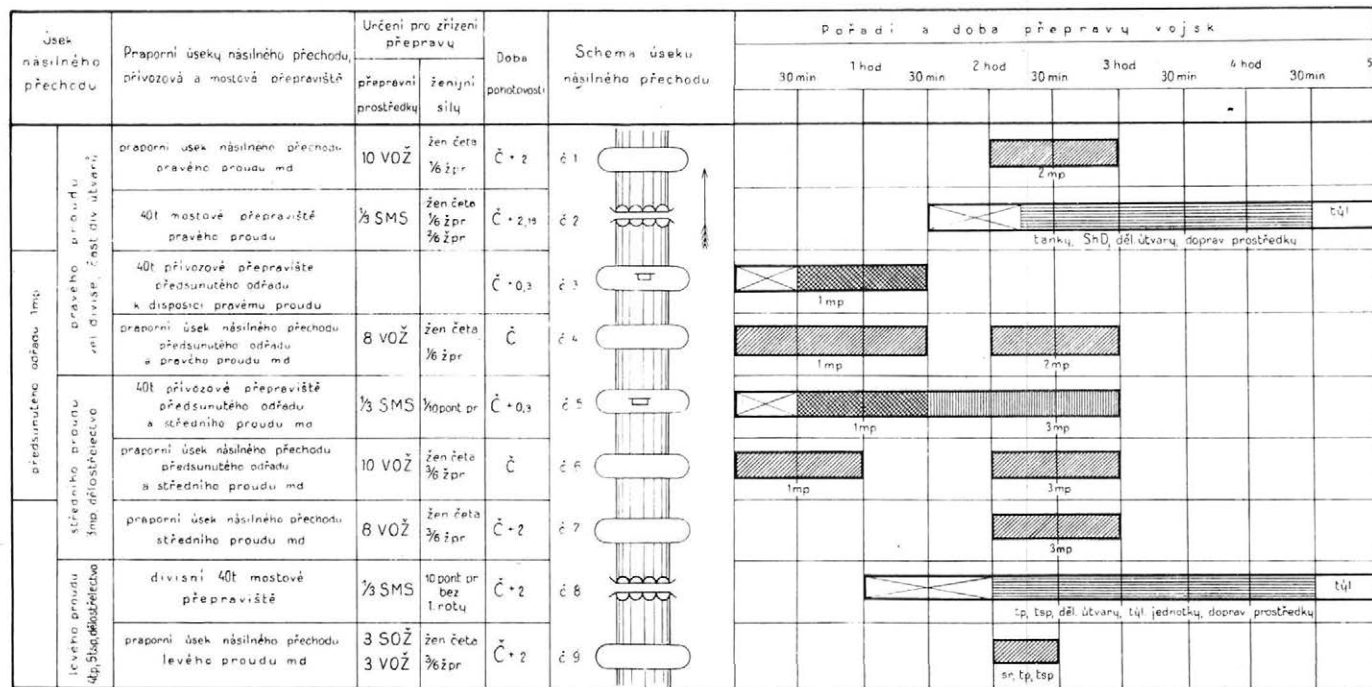
Jak již bylo vpředu řečeno, je nutno v soudobých podmínkách nahrazovat přívozovou přepravu co nejvíce obojživelnou přepravou. Za tím účelem je třeba mít v armádě jednak obojživelné tanky, jednak tanky upravené k brodění. Příprava tanku na tento úkol však trvá ještě tři hodiny, což je hodně. Rovněž je nutno dále zkoušet a praktikovat přepravu aut po dně řeky. Bude nutno, aby již dnes měla mechanisovaná divise část svých vozidel standardně upravených k brodění pod vodou. Tím vším se podstatně ulehčí přívozové přepravě, zrychlí se přeprava v celku a možno říci, že v budoucnosti bude přívozová přeprava jen minimální.

Mechanisovaná divise musí zřídit na úzkých řekách, pro které je vzat předpoklad v daném grafikonu přepravy, dva mosty. Zvolil jsem jeden 40tunový, na který se využije $\frac{1}{3}$ střední mostové soupravy. V daném případě jsem nepočítal s 60tunovým mostem, protože předpokládám, že

Schvaluji:
Velitel 1md
generál-major G. D.
24. 4. 24.00

GRAFIKON PŘEPRAVY 1. MECHANISOVANÉ DIVISE PŘI NÁSILNÉM PŘECHODU ŘEKY X Z CHODU V ÚSEKU A, B. VS 1md LES DOUBRAVA 24. 4. 23.15 MAPA 1:50000.

Příloha 1
TAJNÉ
Výtisk č. 1
Serie B

Náčelník štábu 1md

Ženíjný náčelník 1md
Náčelník operačního oddělení 1md

Pořízeno ve 2 výtiscích: výtisk č. 1 odeslán vel. 1ss spojkou 25. 4. 02.00
výtisk č. 2 založen na štábu 1md

Zpracoval a nakreslil: ženíjný náčelník 1md podplukovník E. F.
náčelník operačního oddělení 1md plukovník A. B.

ERS:.....

- stavba přívozů
- mech přehozů a dopravné děla
- tanky
- dělostřelecké skupiny
- proudy na mostě

těžké tanky a těžká samohybná děla nebudou pro přechod z chodu mechanisované divisi přidělena. Celkem potřebuje mechanisovaná divise jednu střední mostovou soupravu a jako zálohu $\frac{1}{3}$ soupravy. Organicky má jednu třetinu, potřebuje být zesílena jednou střední mostovou soupravou. Proto je nejlépe přidělit mechanisované divisi jeden pontonový prapor pontonového pluku, který má ve své výbavě jednu střední mostovou soupravu.

I tu je třeba zdůraznit, že je nutno přecházet na stavbu mostů s mostovkou pod vodou. Bude nutno ovšem zintenzivnit výcvik tohoto způsobu stavby, aby se čas na stavbu mostu pod vodou příliš nelišil od stavby normálního mostu. Proto bude třeba ponořený most stavět současně s plovoucím mostem a po jeho dokončení přejít s přepravou na ponořený most. Ponořený most bude stavěn péčí armády, protože mechanisovaná divise nebude mít dostatek sil, prostředků a času pro tuto stavbu. Dále vyvíjet naše normalisované soupravy tak, aby se z nich dal stavět i most pod vodou.

Závěrem možno říci, že mechanisovanou divisi pro násilný přechod řeky z chodu třeba zesílit dvěma ženijními prapory, jedním pontonovým praporem a rotou velkých obojživelných aut. Tyto propočty jsou provedeny za předpokladu, že nebude možno využít mostů a brodů na řece, které nepřítel zničí. Je přirozené, že budou i situace, kdy mechanisovaná divise bude zesílena jen jedním ženijním praporem nebo ještě pontonovým praporem. I v tomto případě se dá úkol splnit za využití větší části obojživelných tanků, brodění vozidel pod vodou nebo na úkor počtu přepravišť, delšího času k přepravě, zeslabení ženijní podpory vojsk pro útočný boj atp. Každý případ je nutno posuzovat zvlášť s přihlédnutím k daným podmínkám. Provedené propočty v uvedeném případě jsou jen jedním z možných řešení a návodem, jak při výpočtu postupovat.

Závěr

Ve svém článku jsem rozebral jen některé hlavní otázky ženijního zabezpečení násilného přechodu řeky mechanisovanou divisi z chodu. Snažil jsem se poukázat na nejnovější poznatky a na rozdíly, které z nich vyplývají proti dosud platným předpisům čs. lidové armády. V soudobém boji a operaci je nutno přechod řek z chodu provádět ve zvýšeném tempu plynule a co možná s největším překvapením. To vyžaduje řešit otázky ženijního zabezpečení pružně za využití nejmodernějších přepravních prostředků. Je přirozené, že improvizované přepravní prostředky nelze zavrňovat, ale při soudobé technice násilného přechodu je nutno především zabezpečit vojska moderními přepravními prostředky. Bude třeba věnovat větší pozornost možnostem plavidlové a brodové přepravy těžších břemen, jako naložených nákladních aut, tanků, samohybných děl atp. Tím by přeprava získala na rychlosti, zmenšila by se potřeba ženijních sil k zabezpečení přechodu řeky a mostových souprav by bylo možno použít hlavně ke stavbě mostů.